

Ordförandens, friherre David Hermelin, anförande vid
Hermelinska släktföreningens 50-årsjubileum i Stockholm den
17.juni 1961.

Släktföreningen hälsar sina gäster och medlemmar hjärtligt välkomna till jubileumsmiddagen och vänder sig särskilt till föreningens gäster, hedersledamoten doktor Ohlsson och hans maka, fru Barbara Lagrelius, dotter till vår avlidne hedersledamot och frände Rolf Lagerborg och hennes make samt Ingé von Schants. Vi gläder oss även åt att se Hermelinsättlingar ur andra släkter ibland oss.

Att släktens medlemmar i år mött upp till större antal än vid något tidigare möte har jag redan vid årsmötesförhandlingarna med glädje konstaterat, likaså det stora inslaget ungdom, för vilka jag hoppas att detta möte skall bliva endast ett av de många de i framtiden komma att bevista och där föra släktmötestraditionerna vidare.

För litet mer än 50 år sedan, närmare bestämt den 28 nov 1910, samlades några släktmedlemmar i Stockholm för att dryfta frågan om

bildande av en släktförening. Dessa herrar voro Carl Maximilian, Carl August, Tryggve, Max, Knut, Adolf, Yngve, Torsten, Ernst och Philip.

Fem månader senare, den 28. april 1911 hölls på Riddarhuset konstituerande sammanträde i närvaro av 33 av ättens då myndiga 50 medlemmar. I de stadgar som då antogs och vilka i huvudsak ännu gälla anges föreningens syften vara följande

- Släktbandens stärkande,
- Släktminnenas vård och
- Släktens självhjälp.

Inför 50-årsjubileet synes det mig lämpligt med en tillbakablick och en självvrannsakan för att se i vad mån föreningen under det gångna halvseklet förmått eller icke förmått verka för eller uppfylla de uppställda syftena.

Jag Börjar med släktbandens stärkande.

När föreningen bildades hade Hermelinska ätten 89 medlemmar, varav som nyss nämndes 50 voro myndiga. Av den 5. generationen Hermeliner levde ännu Axel, Carl Maximilian och Olof. Övriga tillhörde 6. och 7. generationerna. Noorgrenen bestod av syskon och kusiner. Inom Gripenbergsgrenen var det mest avlägsna släktskpet sysslingar

och de bägge släktgrenarna emellan var man kusiner eller sysslingar.

Släktens bosättningsområde var Upland, Södermanland, Östergötland, Småland och Stockholm, med en utgrening sedan några år tillbaka i Halland. De flesta bodde på sina gårdar och de som ej voro lantbrukare voro statens ämbetsmän. Alla kände varandra och umgicks mer eller mindre flitigt. För egen del var var jag redan som barn personligen bekant med praktiskt taget alla. Sammanhållningen var alltså inget problem, men man kände tydligen på sig att den kunde bli det i framtiden och det torde ^{vart} en av de kraftigaste drivfjädrarna till släktföreningens bildande.

I dag har ätten 215 medlemmar, varav 155 myndiga, alltså en tredubbling. Vi äro spridda över hela vårt land, ja t o m i Mexico, Venezuela, USA och Liberia där sammanlagt 13 Hermeliner bo, därav 2 här närvarande.

Den 5. generationen är sedan länge borta. Av den 6. leva blott sex, alla kvinnor, varav 5 ingifta. Den enda födda Hermelinen av den generationen är nu Brita, som tyvärr är förhindrad närvara. Släktens äldsta är min 86-åriga, men ungdomliga moder.

Det är de 7., 8. och 9. generationerna som nu utgöra huvudparten

och därmed har skyldskapet vidgats ytterligare två steg. Jag tror icke att det finns någon som längre kan säga att han känner samtliga. Långt vanligare är det väl, särskilt bland de yngre, att man är medveten om frändskapet, men ofta ej vet huru.

Även om många alltjämnt äro lantbrukare och statstjänstemän äro i dag en mångfald borgerliga yrken representerade bland släktens män och kvinnor. Vi äro icke längre en medelstor högadlig släkt av Oscarianskt snitt utan snarare en hel klan, som i sig inrymmer ett tvärsnitt av det borgerliga samhället.

Det är tydligt att denna utveckling fört med sig att behovet av sammanhållande åtgärder fått en helt annan aktualitet än tidigare. Ett av medlen härför - och väl det bästa - är att släktens medlemmar lära känna varandra personligen, bl a vid släktmötena.

Hittills har avhållits 12 ordinarie och 1 extra släkthemöte, samtliga med god tillslutning. Styrelsen har genom alla år strävat att förlägga dem till platser med anknytning till släktgårdar och släktminnen eller kulturella sevärdheter. I regel har det blivit platser vid sidan av allfarsvägen, där vi under mötet varit hänvisade tillvårt eget sällskap. Alvastrå, Mariefred, Sigtuna, Söderköping

och Karlstad kunna tagas som exempel. Vi i styrelsen tro att denna självålagda isolering varit till godo. Anledningen till ^{att} ~~vi~~ trots detta ^{avets} detta möte förlagts till Stockholm med alla dess distraherande frestelser, var att vi i det längsta hoppades kunna fira jubileet i samma lokal som för 50 år sedan, nämligen Riddarhuset, men reparationerna hava tyvärr lagt hinder ivägen. Vi hoppas emellertid att det program som lagts upp skall visa sig starkare än utomstående frestelser, släktbandens stärkande till gagn.

Vid sidan av släktmötena har väl medlemmarnas kontakt med föreningen mest bestått i den årliga styrelseberättelsen och en vänlig anmodan att betala årsavgiften. Att den senare ej är självändamål utan gör stor nytta återkommer jag strax till. Några år försökte styrelsen att öka kontakten genom att på höstsidan sända ut en liten skrift med släktnotiser och minnesteckningar. På grund av kostnadsskäl måste dock försöket upphöra. Idén synes mig dock vara god och lofvärd. En liten släktföreningstidning i snyggt tryck med ett eller högst två nummer pr år innehållande dels aktuella släktnyheter, såsom bröllop, födelser, dödsfall, förflyttningar, nya arbetsuppgifter m m och dels en historisk del med minnesanteckningar om icke minst de generationer som senast

gått bort och om vilka föga eller intet är skrivet, tror jag vore något att satsa på. En släktens egen Arte et Marte.

Den under arbete varande stamtavlan är väl också att betrakta som en åtgärd för släktbandens stärkande. Men sedan ha vi nog ej märkat mycket mer. Må jag uttrycka den förhoppningen att den nya styrelsen måtte få krafter och möjligheter att härvidlag öka verksamheten.

Släktminnenas vård. Därom torde Elias bäst kunna redogöra, men jag skall ge en kort sammanfattning.

Beträffande de äldsta generationerna har föreningen - delvis med hjälp av donatorer inom släkten - ekonomiskt bidragit till tryckandet av det förnämliga verk om Olof Hermelin som tillkommit genom vår hedersledamot doktor Ohlssons forskarnit. Den förste Hermelinen har därmed fått ett bestående äreminne. Då tillfälle erbjödits har föreningen inköpt skrifter och verk av bl a Samuel Gustaf Hermelin. Föreningen har vid behov ingripit för att hålla förfädrens vilorum i skick, t ex graven i Maria kyrka som vi skola besöka i morgon.

Beträffande de senare generationernas insatser samlas sedan länge tidningsurklipp som berör släkten och dess medlemmar. Tillsammans med de biografiska uppgifter som sekreteraren inforrdar från

